

наповнюватися за рахунок сплачених податків в певній місцевості, а користь від видатків поширюватиметься на більшу територію.

Успішне впровадження гендерних бюджетів сприяє позитивним змінам, таким як: покращення якості послуг для населення за рахунок спрямування бюджетних витрат на конкретного споживача; підвищення ефективності реалізації політик і забезпечення більшої підзвітності урядових органів; удосконалення законів з метою подолання наявних гендерних проблем; підвищення темпів економічного розвитку територій з урахуванням більш ефективного використання наявних ресурсів; зменшення гендерної нерівності та розвиток гендерно-чутливої політики.

Література:

1. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. – К., 2014. – 65 с.
2. Гендерно-орієнтоване бюджетування в Україні: теорія і практика: Метод. посіб. – К.: ФОП Клименко, 2016. – 92 с.
3. Гендерне бюджетування в Україні / За заг. ред. Б. Малиняк : посібник. – К. : Фонд ім. Фрідріха Еберта: представництво в Україні, 2012. – 34 с.

Гмиря В.П.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи
Черкаський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»*

МЕХАНІЗМ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА РЕГІОНУ

Активізація та розширення інвестиційно-інноваційного розвитку аграрного виробництва в регіональному зрізі є однією з наріжних передумов успішного сталого розвитку агроформувань та їх стабільного врівноваженого економічного зростання. Водночас, нині в посткризовому економічному просторі України спостерігається грона перешкод, що блокує динамічний інвестиційно-інноваційний розвиток аграрного виробництва. Зокрема, брак дієвого механізму інвестиційно-інноваційного розвитку аграрного виробництва регіону призвів до того, що агроформування фактично позбавлені дієвих важелів розв'язання інноваційно-інвестиційних проблем та не мають можливостей зміцнювати свою матеріально-технічну базу й розгортати та нарощувати капітальні інвестиції в аграрне виробництво. Так, проявом загострень означених проблем є висока зношеність основних засобів агроформувань та унеможливлення їх модернізації, що звужує фінансовий підмурок сталого розвитку суб'єктів аграрної сфери і спонукає до пошуків нетрадиційних каналів імобілізації довгострокових інвестиційних ресурсів.

Більшість інвестицій в Україні формуються в агросфері - агробізнес приваблює своїм потенціалом. Вже зараз Україна знаходиться на лідируючих позиціях в світі по виробництву та експорту багатьох харчових продуктів, і це при меншій, в порівнянні з порівнянними країнами, ефективності та врожайності. Український агробізнес поступово перестає бути сировинним. Вперше експортним продуктом №1 стало не зерно, а продукт переробки - соняшникова олія. Інвестори розуміють, що агросектор - перспективна галузь, а Україна - одна з кращих країн для сільського господарства в світі.

Розвиток аграрного виробництва Черкаської області значною мірою визначається темпами та пропорціями інвестицій для впровадження найновітніших й екологічно чистих технологій рослинництва, тваринництва та переробної сфери. Завдяки цьому, відбувається інтенсифікація економічного процесу, що в свою чергу, розширює можливості прискорення науково-технічного прогресу, продуктивного використання робочої сили, фінансових і матеріальних ресурсів та ін.

Для залучення коштів інвесторів аграрним виробникам Черкаської області доцільніше працювати з інвесторами за окремими проектами. Основне завдання при цьому – аргументація запропонованого проекту. До таких аргументів можна віднести: високу прибутковість проекту, оптимальний рівень ризику, наявність на підприємствах менеджерів, які мають можливість ефективно працювати в ринкових умовах; можливість вертикальної диверсифікації діяльності.

В сучасних ринкових перетвореннях аграрне виробництво залишається менше привабливою сферою вкладення інвестицій і тому необхідно створити умови для забезпечення інвестиційного його розвитку. Саме це дозволить виявити та підвищити економічне зростання аграрного виробництва та дасть можливість визначити джерела залучення інвестицій в аграрне виробництво Черкаської області, а отже і сформулювати інвестиційну політику регіону щодо підтримки важливої галузі економіки.

Відновлення вкладення інвестицій в аграрне виробництво є важливою національною проблемою, розв'язання якої забезпечить підвищення продовольчої безпеки країни та виходу виробництва з кризового стану.

За структурою господарства Черкаська область аграрно-індустріальна. На одного жителя області виробляється валової продукції сільського господарства в 1,5 разів більше, ніж в середньому по Україні. В сільськогосподарських підприємствах області працює 19,3% населення, зайнятого в усіх сферах економіки.

Найважливішим чинником економічного зростання регіону є ефективне вкладення інвестицій. Простежено, що формування джерел фінансування інвестиційної діяльності представляє трансформацію заощаджень і залучених фінансових та інших активів в інвестиційні ресурси власне самих виробників. (табл..1)

Таблиця 1

**СТРУКТУРА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ ЧЕРКАСЬКОЇ
ОБЛАСТІ ЗА 2014-2017 РР.**

Джерела ресурсів	Роки			
	2014	2015	2016	2017
Дохід від реалізації аграрної продукції, млн. грн.	789,1	997,1	877,8	864,74
%	45,8	54,1	49,3	46,3
Банківські кредити, млн. грн.	766,7	586,9	648,17	918,9
%	44,5	32,0	36,4	49,2
Бюджетні кошти, млн. грн.	167,1	254,9	254,9	84,06
%	9,7	13,9	14,3	4,5
Всього, млн. грн.	1722,9	1834,1	1780,7	1867,7
%	100	100	100	100

Джерело: [1]

На практиці ці ресурси вилучаються із простого виробництва і включаються в процес розширеного відтворення. Падіння ефективності аграрного виробництва спричинено звуженням можливого контуру джерел фінансування інвестицій.

Виявлені генератори фінансування інвестиційної діяльності аграрного виробництва регіону характеризують низькі доходи та високі ризики, що стримують, а для деяких товаровиробників і унеможлиблюють залучення інвестиційних ресурсів. Обмеженість доступу до інвестиційних ресурсів підсилює та загострює конкуренцію між аграрними виробниками, що супроводжує ріст цін на означені ресурси і негативно впливає на інвестиційну активність.

Потужними країнами-інвесторами щодо аграрного виробництва Черкаської області залишаються: Німеччина, Австрія, Франція, Кіпр, Швеція. Прикметно, що іноземні інвестиції сприяють виробництву конкурентоспроможної аграрної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках, поліпшенню соціальної сільської

інфраструктури, застосуванню інновацій та модернізації виробничих процесів в аграрних підприємствах.

Визнано, що потужне нарощення інвестиційних ресурсів в аграрне виробництво можливе лише при впевненості інвестора щодо надійності та виваженості дій регіональних органів влади в царині регулювання інвестиційної діяльності аграрного виробництва, впровадженні заходів щодо покращення інвестиційного клімату за рахунок використання гарантій та пільг.

Розвиток аграрного виробництва в більшій мірі залежить від доступності запозичених ресурсів. За останні чотири роки Черкаська область залучила пільгових кредитів в аграрне виробництво на суму більше 12, 5 млн. грн. В середньому, на одне виробництво залучено близько 0,4 млн. грн., в той час, як інші виробництва отримали більше 1 млн. грн., або, взагалі, не отримували.

Надані пільгові кредити використовувалися для придбання пального та мастил (74%), закупівлю захисту рослин (45%), придбання посівного матеріалу (20%), та інші цілі, пов'язані з аграрним виробництвом (16%).

Комерційними банками Черкаської області за період 2013-2017 року було надано кредитів на суму більше 54,6 млн. грн. Демасковано, що кошти різних суб'єктів господарювання залучаються на умовах: спільного вирощування аграрної продукції, лізингу, безпроцентної позики, суборенди землі, кредитування під майбутні врожаї, проведення науково-дослідної роботи у рослинництві і тваринництві. Концентрація кредитних коштів в сильному аграрному виробництві суперечить задачі відновлення ефективної діяльності аграрного виробництва, виходу з кризи, принципу оптимізації фінансової ефективності. В той же час, більшість з числа слабого аграрного виробництва, при забезпеченні необхідних умов, мають можливість досягти більшої віддачі на 1 грн вкладених кредитних коштів, ніж сильне аграрне виробництво.

Підтримка аграрного сектору з боку держави повинна бути направлена на забезпечення фінансового забезпечення та оновлення матеріально-технічної бази аграрного виробництва. В цих умовах, головним напрямом діяльності апарату управління Міністерства аграрної політики та продовольства України стає не тільки розподіл коштів пільгового кредитування аграрного виробництва регіонів, а і участь у розробці проектів, їх реалізації і підтримки коштами.

Основними напрямками виведення аграрного сектору з кризового стану є підвищення фінансової ефективності аграрного виробництва та вирішення соціальних проблем.

Запропоновані напрями гармонізації сприятимуть поліпшенню інвестиційного забезпечення аграрного виробництва регіону шляхом підтримки інвестиційних кредитів, наданні грантів, мікрокредитування малих виробників аграрної продукції, яка б була розрахована на реальні потреби і можливості виробництва, переходу до альтернативних форм оподаткування аграрного виробництва, наданні державних інвестицій в довгостроковому періоді на основі форсайтної моделі.

Література:

1. Головне управління статистики у Черкаській області: [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.ck.ukrstat.gov.ua/?p=stat_inform
2. Гмиря В. П. Фінансові механізми регулювання інвестиційної діяльності аграрного виробництва регіону: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / В. П. Гмиря ; ННЦ "Ін-т аграр. економіки". — К., 2011. — 21 с. — укр.
3. Лупенко А.Ю. Сучасні технології венчурного фінансування аграрного бізнесу // Облік і фінанси. — 2015. — №1.
4. Непочатенко О.О. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств України / О.О. Непочатенко, С.А. Чекалюк // Економіка АПК. — 2015. — № 7. — С.41–46.